

OPPVEKST I LILLESAND

av Marie Vallesverd Dannevig

1. nyttårsdag i 1953 kom jeg til verden på sykehuset i Arendal. Mamma var Elisabet, og pappa var Torgeir. Søsteren min var Torunn, som var 6 år da jeg ble født. Foreldrene mine drev hhv. frisørsalong og frukt- og tobakksbutikk på Tomta i Lillesand (huset til «Dansken» i dag). I samme huset var det en kristelig bokhandel, drevet av Mimi.

Huset lå midt i livsnerven av Lillesand, midt i Strandgata, på rutebilstasjonen, ved BP bensinstasjon, ved buene til jernbanestasjonen, ved brygga, i starten av Oddekleiva, ved Bondeheimen og Hotel Norge og nær andre butikker i sentrum. Vår lille familie på fire hadde storfamilien på alle kanter. Annethvert hus i Oddekleiva tilhørte familien; bestemor, onkler, tanter, og mange flere

Oppveksten i Lillesand på 50 tallet skilte seg sikkert ikke fra andre småbyer på den tida. Nøkkelord var vel trygghet og frihet. Lillesand var en liten og oversiktlig by, men på Tomta var det mye aktivitet, busser kom og gikk, bensinpumpene til Helge var et samlingspunkt, i jernbanegarasjene parkerte alle bussene, og her var kontoret til LFB (Lillesand- Flaksvanns bilruter), og rutebåten «Øya» lå fortøyd på Langbrygga.

Tomta, jernbanen, bryggene, et eldorado å leke på. Jeg kan ikke huske at noen passa på oss. Vi hoppa på propsen ved bryggekanter (litt forbudt), hoppa paradiset mellom de parkerte bussene på jernbanen, spilte trappespill på de trappene som egna seg, kasta anti-over på buene på jernbanen, kasta kniv og tok land i den gode sanden og kasta ball på listene. I kveldinga da vi var litt eldre, lekte vi politi og røvere mellom alle buene. Og etter hvert «kyss, klapp og klem»... på nettopp «Øya». Det skjedde heldigvis få uhell på disse trafikkerte områdene, men jeg har et ubehagelig minne fra et fall nedi smøregrava på bensinstasjonen. Jeg skulle hoppe over, men rakk ikke så langt og våkna opp på sofaen i stua etterpå.

Vi fikk tidlig dra alene av gårde for å bade. Springvannsstemmen lå ideelt til. Vi hadde vel noen korkebelter med oss, men de var mest til heft, de ble tunge som bly. Porkene til baker Jansen smakte fortreffelig innimellom. Jeg lærte å svømme på Stemmen, men det skal sies at det hadde vært noen ganger med svømmeinstruksjon i det kalde vannet på Julebauen først, (hos bergenseren). Etter hvert ble stupebrettene på Julebauen badeplassen vår.

Jeg begynte på Brentemoen skole 1960. Vår elskede frøken ble «Frk» Solberg fra Justøya. Vi møtte henne av og til på bussen og leide henne til skolen. Hun var bare grei og vennlig, og sikkert passe streng. Jeg trivdes godt på skolen, i friminuttene var det masse aktiviteter: ballspill, paradiset, sangleker. «Å, Inger, vil du ride på livets landevei med Per ved din side, svar «ja» eller «nei».....»

Holmeturer – Søndagsturene til Hestholmbukta er flotte sommerminner. Pappas skjekte var stufull med hele familien, onkler, tanter, fettere og kusiner var med. Vi hadde lapskaus på spann, eller smørbrød i nistebommer, kaffekjele til bålet, saft og formkake. Bading var for de modige, noen av onklene var ikke så fortrolige med vannet, jeg oppdaget en gang at en av dem hadde hvite, lange underbukser under de grå buksene...

Bilturer – Søndager tre- fire biler ifølge, innover i landet, av og til med overnatting. Vi dro for å plukke tyttebær eller bare for å se nye steder. En gang overnatta vi på Bergtun hotell i Valle – det var nok det lengste vi kom. Kaffekjelen og nistebommene var med til rasteplassene i veikanten.

Bussturer - På Lillesand og Flakksvanns bilruter jobba far til ei av venninnene mine. Av og til var vi så heldige å bli med han på bussen til Herefoss kl. 12. Bussen korresponderte med Sørlandsbanen og tok med passasjerer og gods. På smale veier tok det sin tid. Det var spennende å se hvem som kom med toget. Vi var tilbake i Lillesand halv fem. Da ble det gjerne en ekstra tur til Brekkestø til slutt før bussen skulle settes vekk.

Organisert aktivitet – Det var nok å ta seg til i Lillesand på fritida da jeg vokste opp. Jeg gikk på søndagsskole på Bedehuset, Yngres, på Barnelaget i Avholdslaget, på turnen, på friidrett, på speideren, alt uten at foreldrene ble engasjert i særlig grad. Skulle vi av sted på stevner eller turneringer, var det buss med noen få ledere. De fleste av min generasjon husker nok Peder Larsen som var med oss på alle friidrettsstevner.

Når jeg ser tilbake på oppveksten i Lillesand, er det nok lett å huske idyllen. Vi barn merka ikke at krigen var slutt bare noen få år tidligere, eller at mange strevde med økonomien. Hjemmene var forskjellige, men det prega verken klesplagg, fritidsaktiviteter eller bursdagsfeiringer så vidt jeg kunne oppdage. Bursdagene var like med kakao og smurte rundstykker, kake og en liten brus til hver.

Lillesand er blitt større, oppvekstmiljøene mer sammensatt, forskjellene større, livene vår mer regulert, og alt er blitt farligere. Sikkerhetsbelter og redningsvester er kommet for å bli. Foreldrene kjører barna overalt. Barnevogna tas med inn i butikkene. Vi må ha hjelm og sykle på sykkelstier, og det er nesten umulig å ta noen med på en felles båttur lenger. Jeg kan ikke si at alt var bedre før, men noe var nok bedre før.....

Mai 2019

